

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เมตาเกี่ยวกับการสอนผู้ป่วยศัลยกรรมในประเทศไทย

ชื่อผู้เขียน นางสาวอาภรณ์ คำก้อน

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. พิภู	นันทชัยพันธ์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร	ศรีสุพรรณ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีลักษณ์	วรรณฤทธิ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร. อวยพร	ต้นมุขยกุล	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ชมนาค	พจนามาตร์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การสอนผู้ป่วยเป็นกิจกรรมการพยาบาลที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพและการป้องกันภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยศัลยกรรม การวิเคราะห์เมตาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายลักษณะของงานวิจัย และประสิทธิผลของการสอนผู้ป่วยศัลยกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นรายงานวิจัยเชิงกึ่งทดลองเกี่ยวกับการสอนผู้ป่วยศัลยกรรมในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522-2543 จำนวน 52 เรื่อง วิเคราะห์ผลการสอนโดยใช้ค่าขนาดอิทธิพลตามวิธีของกลาส แมคคอร์ และสมิธ วิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยต่อความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า งานวิจัยที่นำมาศึกษาส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท งานวิจัยทั้งหมดเลือกกลุ่มตัวอย่างมาแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์ ส่วนใหญ่ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 40 คน แบบแผนการวิจัยมีกลุ่มควบคุมร้อยละ 96.15 มีกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีร้อยละ 78.85 มีการควบคุมคุณภาพของเครื่องมือร้อยละ 57.69 และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ ที ถึงร้อยละ 84.62

งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้การสอนเป็นรายบุคคลร้อยละ 96.15 ใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับการสาธิตกับการฝึกปฏิบัติร้อยละ 57.69 สอนทั้งระยะก่อนและหลังผ่าตัดร้อยละ 55.77

และใช้สื่อในการสอนชนิดเดียวร้อยละ 48.08 เนื้อหาที่สอนเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวถึงร้อยละ 42.31 การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งผลลัพธ์ของการสอนออกเป็น 4 ด้านคือ ความรู้ร้อยละ 17.31 การปฏิบัติตัวในการดูแลตนเองร้อยละ 28.85 ภาวะสุขภาพร่างกายร้อยละ 50.00 และภาวะจิตใจร้อยละ 57.69

งานวิจัยทั้งหมดให้ค่าขนาดอิทธิพลจำนวน 319 ค่าโดยมีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 0.77 การสอนรายกลุ่มและการสอนรายบุคคลมีค่าขนาดอิทธิพลเฉลี่ยระดับสูงเท่ากับ 0.89 และ 0.77 ตามลำดับ วิธีสอนโดยการอภิปรายและการสาธิตร่วมกับการฝึกปฏิบัติมีค่าขนาดอิทธิพลเฉลี่ยสูงที่สุดโดยมีค่าเท่ากับ 0.89 การใช้สื่อในการสอนหลายชนิดให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุดซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.79 ระยะเวลาของการสอนที่ให้ผลดีที่สุดคือ สอนทั้งก่อนและหลังผ่าตัดซึ่งให้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.64 เกี่ยวกับผลลัพธ์ของการสอนพบว่าขนาดอิทธิพลของการสอนต่อความรู้ การปฏิบัติตัวและภาวะจิตใจอยู่ในระดับสูงโดยมีค่าเท่ากับ 2.73 0.98 และ 0.85 ตามลำดับ ส่วนผลลัพธ์ของการสอนต่อภาวะสุขภาพร่างกายมีขนาดอิทธิพลขนาดปานกลางคือมีค่าเท่ากับ 0.53 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า ไม่มีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยใดที่มีอิทธิพลต่อความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพลของการสอน

ผลการศึกษานี้สามารถยืนยันได้ถึงประสิทธิผลของการสอนที่มีต่อผู้ป่วยทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติตัว ภาวะสุขภาพร่างกายและจิตใจ อันเป็นความรู้เชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยทางศัลยกรรมได้

Thesis Title Meta-analysis of Surgical Patient Instructions in Thailand

Author Miss Aporn Komgorn

M.N.S Medical and Surgical Nursing

Examining Committee

Lecturer Dr. Pikul	Nantachaipan	Chairman
Associate Professor Dr. Wichit	Srisuphan	Member
Assistant Professor Dr. Taweeluk	Wannarit	Member
Lecturer Dr. Ouyporn	Tonmukayakul	Member
Associate Professor Chomnard	Potjanamart	Member

Abstract

Patient instruction is an essential nursing activity for promoting recovery and preventing complications in surgical patients. The purposes of this meta-analysis were to describe the characteristics of research and effectiveness of surgical patient instruction. The 52 quasi experimental research reports on surgical patient instruction in Thailand from 1979 – 2000 were recruited. Effect sizes were calculated using the method of Glass, McGaw and Smith. Multiple regression was used to explain the influences of research characteristics on the patient outcomes.

The results revealed that the majority of the study were master theses. All studies used purposive sampling. Most of the studies used a sample size of 40 with a control group design (96.15 %), reported conceptual framework (78.85 %), tested for reliability of the research instruments (57.69 %), and tested hypotheses by t-test (84.62 %).

The methods of instruction used by the majority of the study were individual patient instruction (96.15%) and combined methods including explanation, demonstration of pre- and post-operative practice (57.69 %). Instruction was provided both before and after operations (55.77%) and one kind of instruction media was used (48.08%). In terms of the content of instruction, they were composed of behavioral instructions (42.31%). The outcome variables in this research were categorized into 4 categories, including knowledge (17.31%), self-care practice (28.85%), physical health (50.00%), and mental state (57.69%).

This meta-analysis yielded 319 effect sizes with the weighted mean of 0.77. Mean effect sizes of group instruction and individual instruction were large (0.89 and 0.77 respectively). The combined method of instruction yielded the largest mean effect size (0.89) and using combined types of teaching media had a large mean effect size (0.79). The appropriate time for instruction was both before and after operation with a mean effect size of 1.64. In terms of the outcome, large mean effect sizes of patient instruction were found on knowledge (2.73), self-care practice (0.98), and mental state (0.98) respectively. The Mean of effect size of patient instruction on physical health was medium (0.53). None of methodological characteristics of the research accounted for the variance in effect size of patient instruction.

This meta-analysis confirmed the effectiveness of instruction on patient outcomes including knowledge, ability in self-care performance, and mental and physical health. This knowledge can guide evidence-based practice in surgical nursing.